

УДК 376.013:616.896-053.4

Солоділова Л.С.¹, Сомова А.А.²

¹студ. гр. УФКС-310 НУ «Запорізька політехніка»

²старш. викл. НУ «Запорізька політехніка»

ОСОБЛИВОСТІ ЗАСТОСУВАННЯ ДЕНВЕРСЬКОЇ МОДЕЛІ РАНЬОГО ВТРУЧАННЯ (ESDM) ДЛЯ ДІТЕЙ З РОЗЛАДОМ АУТИСТИЧНОГО СПЕКТРУ

Розлад аутистичного спектру (РАС) є однією з найбільш поширених розладів дитячого віку. За даними Всесвітньої організації охорони здоров'я, один з 160 дітей має РАС, і цей показник зростає з кожним роком. У дітей відзначаються проблеми з комунікацією, поведінкою, соціалізацією та іншими аспектами життя. Розлад аутистичного спектру – це порушення розвитку, яке відбувається у ранньому віці та проявляється у наявності труднощів взаємодії та комунікації, стереотипної поведінки та інтересів (Autism speaks) [1].

Потреби кожної дитини з РАС унікальні, тому унікальною має бути і програма раннього втручання. Одним із підходів до корекції РАС є Денверська модель раннього втручання (ESDM), яка була розроблена в США на початку 2000-х років. ESDM – це інноваційна терапевтична методологія, яка базується на використанні ігрового підходу для забезпечення раннього втручання у дітей з РАС. Ця методологія є інтегральною терапією, яка поєднує в собі найкращі практики з багатьох методологій, таких як поведінкова терапія, прикладна поведінкова аналітика, розвиваюча терапія та розмовна терапія.

Основною ідеєю ESDM є використання ігрового підходу для навчання дітей новим навичкам та взаємодії з оточуючими. Цей підхід може бути використаний на домашньому, садковому та шкільному рівнях. Модель відповідає за вчасне виявлення проблем та проведення індивідуальних тренувань з урахуванням потреб дитини [1].

ESDM є індивідуалізованою програмою, яка спрямована на покращення розвитку малюка, зокрема на розвиток мовлення, соціальних навичок та поведінкових реакцій. Ця програма базується на принципах природного спілкування та використанні позитивних підсилювачів, які допомагають дитині зосередитися на певній дії та зрозуміти її значення.

Однією з особливостей ESDM є те, що вона може бути використана як в домашніх, так і в клінічних умовах. Це дозволяє родинам мати доступ до програми та продовжувати її використання поза межами навчального закладу. Крім того, вона може бути використана з дітьми від 12 місяців до 4 років, що дозволяє починати втручання в ранньому віці та забезпечувати максимальний ефект.

Ефективність ESDM була доведена в різних дослідженнях. Зокрема, застосування цієї моделі призвело до поліпшення розвитку мовлення, соціальних навичок та поведінкових реакцій у дітей з розладом аутистичного спектру. Дослідження показали, що використання ESDM для дітей з розладом аутистичного спектру може привести до позитивних результатів. Діти, які проходили ESDM, показали збільшення уваги до соціальних сигналів, зменшення руйнівних поведінок та зміни в позитивному спілкуванні. Крім того, дослідження показали, що діти, які проходили ESDM в ранньому віці, мали кращі результати в розвитку мовлення та загальному розвитку дитини. Дослідження також показали, що ESDM виявляється більш ефективною у порівнянні з іншими методами раннього втручання, зокрема, при застосуванні ABA (Applied Behavior Analysis) та TEACCH (Treatment and Education of Autistic and Communication related handicapped Children) [2].

Однак, на жаль, у багатьох країнах доступ до програм ESDM є обмеженим через високі вартості та складність реалізації. Крім того, для ефективного впровадження цієї моделі необхідна висока кваліфікація фахівців та відповідна підготовка батьків. Для успішного впровадження ESDM важливо мати достатньо знань та досвіду в роботі з дітьми з розладом аутистичного спектру, а також мати можливість забезпечити інтенсивну, індивідуальну терапію. Варто зазначити, що ESDM відкриває нові можливості для ранньої діагностики та втручання, що може значно поліпшити якість життя дітей з розладом аутистичного спектру та їхніх сімей.

Отже, Денверська модель раннього втручання (ESDM) є інноваційним підходом для дітей з розладом аутистичного спектру. Застосування цієї методики дозволяє забезпечити індивідуальний підхід до кожної дитини та максимально враховувати її потреби та особливості. ESDM базується на взаємодії з дитиною в різних сферах (мовлення, соціальна взаємодія, поведінкові реакції тощо), що сприяє комплексному розвитку та покращенню якості життя дітей з розладом аутистичного спектру.

СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

1. Sally J. Rogers, Geraldine Dawson, Laurie A. Vismara. Early Start for Your Child with Autism: Using Everyday Activities to Help Kids Connect, Communicate and Learn. 2016. 416 с.

2. Сухіна І., Риндер І., Скрипник Т. Психологічна модель раннього втручання для дітей з аутизмом: посібник / за ред. І. Сухіної. Київ-Чернівці: «Букрек», 2017. 192 с.